

**MOJE
TEMNÉ
SRDCE**

Antti Tuomainen

FLEET

Moje temné srdce

Antti Tuomainen

MOJE TEMNÉ SRDCE

Antti Tuomainen

This work has been published with the financial assistance of FILI – Finnish Literature Exchange.

Kniha vychází s finančním příspěvkem FILI – Informačního centra finské literatury.

FILI
FINNISH LITERATURE EXCHANGE

Copyright © Antti Tuomainen, 2013
Published by agreement with Salomonsson Agency
Translation © Vladimír Piskoř, 2015

ISBN 978-80-7473-287-4 (PDF)

Mé matce

Své matičce zesnulé zapěji
a ona mi chápavě kyne,
na čelo polibek dává mi
a v náruč svou mne vine:
„Ať ve snění věříš, ať v skutečnost,
totéž jest, když dokážeš věřit dost!
Tvá víra je pravdou tvou, pamatuj,
uvěř ve svůj sen, chlapče můj!“

EINO LEINO, *Usměvavý Apollón*

Úvodem

Seznámila se s jedním mužem a teď se jí ústa plní krví.
Všechno navzájem souvisí. A zároveň nesouvisí.

Co udělala špatně?

Domnívala se, že nic.

A přesto –

Ve vymknuté čelisti to žhne, zlomený prsteník a malík levé ruky křičí bolestí a zdá se, že to horší teprve přijde.

Bylo nepochopitelné, jak rychle myšlenky letí, co nacházejí, co vidí a co si pamatují.

Za poslední rok se jí život úplně změnil. Nebo ne úplně. Úplně se změnil před třinácti lety, když se jí narodil syn. Ale za poslední rok se život rozprostřel, jako by někdo rozbalil a vyhladil zmuchlaný papír, jako by bouře ustoupila a slunce po dlouhých letech skrývání za obzorem konečně vysvitlo.

Kdysi slyšela, že v okamžiku velkého ohrožení vlastně není proč se plašit: buď člověk zemře hned, nebo propadne tak velké panice a šoku, že si blížící se smrt ani neuvedomí. To rozhodně není pravda. Ona teď uvažuje s jasnozřivostí, jaké dosud málokdy dosáhla.

Takže vidí krásu všeho, všeho, co zůstává po obou stranách dlouhého, lesklého nože. Její syn. Její život. V tomhle pořadí.

Ta myšlenka jasně ozářila vnitřek auta, těsný vydýchaný prostor, jež horce zbarvila umělá zeleň přístrojové desky, jako by nasedli do ponorky a klesli do kilometrové hloubky. Ovšem myšlenka pod hladinou nezůstala. Rozjasňovala venku plíživé říjnové odpoledne, šedivý, hustý závoj deště, který připomínal mlhu, ale vodnatou a ledově studenou. Myšlenka protála jejích dvaatřicet let a ona věděla, co má význam a co ne.

Kdyby měla víc času, asi by se rozesmála. Kdyby měla víc času, napadlo by ji – jako praktického a optimistickeho člověka –, že všechno by mohlo být i horší. Mohla se prohnat napříč životem, aniž by poznala jeho krásu, aniž by kolem sebe spatřila zázraky, které na ni čekají. Doteď se mohla nechat pohlcovat něčím nepodstatným.

Místo toho odráží rukama rány nožem.

Dlouhý ocelový nůž se jí znovu zabodl do kůže. Do štíhlé, úzké ruky. Široký, studený nůž. Pronikl dlaní od kotníků prstů po zápěstí.

Znovu si v duchu řekla, že tohle se stalo, protože se seznámila s jedním mužem a sblížila se s ním.

Opakovala si to v duchu mockrát. Pravda ji děsila. Seznámila se s jedním mužem a teď se holýma rukama brání před útočící čepelí. Jen stěží by dvě skutečnosti mohly být od sebe víc vzdálené. A přesto první zmíněná vedla k téhle druhé. Vzpomněla si na americký film, v němž se unavený policista snažil mladšímu kolegovi výstižně vysvětlit povahu života. Komukoliv se kdykoliv může stát cokoliv, shrnul tehdy onen policista.

Asi ano.

Ale přesto.

Znovu pomyslela na svého syna. Bylo najednou tolik věcí, o kterých by potřebovala mluvit. A vzápětí je za-

šlapávaly jiné věci, běžely jedna přes druhou, klopýtaly a nechávaly se rozdrtit pod nápořem dalších a silnějšich.

Její syn. Aspoň chlapec by měl vědět...

Jak hodně ho milovala...

Vyžadovalo to oběti.

Potřebovala dosáhnout rukama o něco dál. To bude znamenat, že vystaví svůj hrudník a břicho vztekle se mihajícímu noži.

Vrhla se dopředu, co jí dovolil bezpečnostní pás. Jaká ironie, že se mu říká bezpečnostní.

Povedlo se jí něco uchopit a zarýt nehty. Drásala zátylek, zatínala nehty tak hluboko, jak jen všemi zbylými silami dokázala. Byla si jistá, že špičky nehtů pronikly až pod kůži, byla si jistá, že na prstech cítí krev a maso.

To si vyžádalo svou daň. Odkryla náruč. Nůž ji zasáhl do hrudníku.

Došly jí síly. Už necítla ruce. O chvíli později zjistila, že je drží v klíně, a viděla, že pod nepolámanými nehty na zbylých zdravých prstech má kůži... a taky jinak zbarvenou, cizí krev.

Aspoň něco.

Nůž se už nemíhal.

Auto jelo.

Uvědomila si, že nezadržuje dech. Ve skutečnosti nebyla s to dýchat.

Chtěla pryč z auta. Pomyslela si – jasně a zřetelně –, že musí utéct, uprchnout.

Zároveň cítila, že letí a spěchá za nejteplejším, nejprátelštějším sluncem.

Prání se zřejmě vyplnilo.

Odletí za svým synem.

O dvacet let později

Září 2013

Za jiných okolností, v jiném čase bych už věděl, co zvolit.

Věděl jsem, kdo jsem.

Leskle černé vlasy s bohatými loknami jí splývaly na ramena a záda, krátká ofina odhalovala ostré linky obočí. Vlasy v porovnání s bledou, takřka bílou pletí připomínaly havraní pírka rozházená na čistém sněhu. Táž neprůhledná čern měla pokračování v dlouhých mírumilovných řasách. Modrošedé oči uprostřed všeho se bez sebemenšího těkání dívaly na mě.

Výraz tváře byl směsí poklidu, bezstarostné nadřazenosti a ještě něčeho jiného, co jsem aspoň při prvním setkání nerozluštil. Pokud bych to něco jiné chtěl určit, musel bych se v první řadě zvednout z tmavohnědého koženého křesla a posadit se k té štíhlé ženě na světle žlutou, naducanou pohovku. To jsem v úmyslu neměl, z vícero důvodů.

Ten první samozřejmě souvisel s osobou oné ženy. Jmenovala se Amanda Saarinenová. Odložila si sklenku vína na stůl, na okraji sklenky zůstal otisk tmavě rudé rtěnky o šířce a délce malíčku.

„Takže ty jsi ten nový údržbář.“

Tři horní knoflíčky na černé halence s širokým límcem měla rozepnuté. Už jsem si stačil všimnout, že ta štíhlá žena vsadila na plastickou chirurgii. Výsledek byl jakousi obdobou rádoby starožitných pohovek, na nichž jsme seděli. Naaranžované květiny na stole opakovaly žlutooranžové téma květů a erbů na otapetované zdi za jejími zády zleva i zprava. Tvářila se, jako by byla součástí obrazu.

„Na údržbáře ale nevypadáš,“ pokračovala a podala mi ruku přes stůl. „Zapomněla jsem se oficiálně představit. Amanda Saarinenová.“

„Aleksi Kivi. To nevadí,“ odpověděl jsem. Stiskl jsem podanou ruku a stáhl se zpátky. „Já vytušil, že jsi Amanda. A jsem tu teprve týden. Třeba se ještě změním, abych vypadal jako údržbář.“

Amanda se neznatelně pousmála. Byla o dva roky mladší než já, jednatřicítka. Znovu sáhla po sklence vína. Hodiny ukazovaly půl dvanácté, dopoledne.

„Údržbáři bývají podsadití pořízkové kolem padesátky. Chodí v kapsáčích a na opasku jim visí sto padesát klíčů a nůž od Leathermana a takový ten mobil, s kterým se dá i potápět. Za nehtama mívají špínu. Neposlouchají, když se na ně mluví. Ale ty mě podle všeho posloucháš. Jak to?“

„To se ví, že poslouchám.“

„A nehty máš bez poskvrnky. Naprosto neúdržbářsky.“

Usrkla ze sklenky.

„A tys vážně chtěl sem?“

„Jo.“

„Proč?“

„Pro změnu.“

Upřela na mě šedomodré oči.

„Jistě. Ale místo čeho?“

„No přinejmenším místo bytových rekonstrukcí. Jsem vyučený tesař a tyhle věci jsem dělal skoro deset let. Hlavně rekonstrukce bytů. Chtěl jsem pro změnu něco stálého. Něco, na co se člověk může v klidu soustředit a dělat všechno jaksepatří.“

To poslední, co jsem řekl, byla pravda. Ne celá, ale rozhodně pravda.

„Já bych taky chtěla najít něco, co chci dělat.“

„Myslím, že až to přijde, tak to přijde.“

„Já myslím, že už jsem to prošvihla.“

Nic jsem neřekl.

„A co ještě?“ vyzvíдалa potom. „Dělal jsi tesaře. A jinak nic?“

„Jinak nic moc. Rok a půl jsem měl antikvariát v Kalliu, hned u parku Karhupuisto. Vůbec to nefungovalo. Prodával jsem knížky moc levně, protože jsem chtěl, aby je lidi četli.“

„To je zajímavé,“ pronesla Amanda, aniž to znělo bůhvíjak upřímně.

Usrkla zas víno. Ve sklence zbyla už jen kapka na dně.

„Co ti řekli o tomhle místě?“ zeptala se.

„Že má pro rodinu velký význam. Že je to spíš místo k provětrání myšlenek než k bydlení.“

„Tak by se to taky dalo nazvat. A upozornili tě, že v praxi to znamená, že tu bydlí třicetiletá žena, která už nemá ani jednoho přítele?“

Podíval jsem se na ni.

„Tomu se mi nějak nechce věřit.“

„Čemu se ti nechce věřit? Že se tu někdo drží v ústraní, nebo že někdo nemá žádného přítele?“

„Obojímu. Ale na druhou stranu mi do toho nic není.“

„To asi ne,“ pravila potichu.

Seděli jsme před prosklenými, dvoukřídlovými kazeťovými dveřmi. Bílé rámy a mřížky byly čerstvě natřené. Bezmračně čirý, větrný zářijový den venku za skly

rozjasňoval žluté, zlaté a sytě červené listí na dubech a javorech. Za stromy se až k horizontu třpytilo moře. Nad vším se klenulo obrovské a hluboké, kobaltově modré nebe, za jehož jasnou a průzračností bylo takřka nemožné si představit temný a studený vesmír. Přesto tam byl. Samozřejmě že byl.

Amanda jako by zapoměla na mou přítomnost. Bez sebemenšího záchvěvu ve tváři upírala zrak buď na zahradu, nebo na moře. Znovu jsem si vzpomněl na Miiu. Což mi připomnělo to hezké, čeho jsem konečně dosáhl a co jsem posléze opustil, abych přijel sem a udělal, co jsem udělat měl.

Rozhlédl jsem se kolem. Místnosti se říkalo sál. To bylo přiléhavé pojmenování pro největší prostor na usedlosti, pro místnost zvící odhadem sedmdesáti čtverečních metrů. Střízlivou, zlatožlutou tapetu ohraničovalo šedé dřevěné táflování, jež sahalo do výše pasu. Ze stropu visely dva identické křišťálové lustry, které se za ten týden, co jsem v domě pobýval, ani jednou nerozsvítily.

Tedy ve skutečnosti jsem nepobýval v domě. Měl jsem vlastní malý pokojík s kuchyňkou v průčelí hospodářské budovy.

„Viděl ses s ním?“ otázala se Amanda zničehonic.

„S kým?“

„S otcem přece.“

Přece.

„Ne.“

Amandě blýsklo v očích.

„A s Markusem?“

„Máš na mysli Markuse...“

„Jo, Markuse Harmalu, tátova řidiče.“

„Ne. Jak by tu mohl být, když tu není ani sám šéf?“

Amanda se netvářila, že má v úmyslu odpovědět. Pořádala se mi přímo do očí.

„Kolikrát jsi byl na pohovoru u tátova právníka?“ zeptala se.

„Třikrát.“

„Včetně těch komických psychotestů?“

„Zas tak komické nebyly. A když je započtu, tak tedy čtyřikrát.“

„Otec asi chce mít jistotu,“ pravila Amanda ne zrovna přesvědčeně. Vzala do ruky prázdnou sklenici od vína, chvíli si ji prohlížela a pak znovu zvedla pohled.

„Cos měl v plánu, než jsem tě sem pozvala?“

„Zajít do suterénu, překontrolovat spotřebu vody a tak, protože se tam instaloval ten nový...“

„Jasně. Musíš to jít dodělat. Pochopitelně. Já byla každopádně na odchodu. Nechala jsem svoje auto ve předu?“

„Nechala,“ přisvědčil jsem. „Tedy, pokud ten černý range rover je tvůj. Stojí před vchodem.“

Amanda mi četla myšlenky.

„Jedna sklenka vína,“ usmála se. „Kroutit volantem jsem způsobilá.“

Neviděl jsem důvod, proč se s ní o tom přít. Amanda se zvedla z pohovky a oblékla si sako, já udělal totéž. Následoval jsem ji ven. Do vlasů mi okamžitě vlétl vítr a ochladil pokožku, která se uvnitř v domě rozehrála, div nerozžhavila. Amanda kráčela cílevědomě. Někde poblíž zahvízdal poslední kos roku. Došli jsme k autu.

„Chtěla jsem tě poznat,“ prohlásila Amanda. „Mně není jedno, kdo to tady udržuje. Z mnoha důvodů.“

„Chápu,“ řekl jsem.

Vzdálenost mezi námi nebyla ani metr. Při pohledu zblízka se její oči tvrdě leskly. Vítr jí nafoukal černé vlasy do obličeje. Při poryvu ze správné strany jsem měl dojem, že ve vzduchu cítím závan alkoholu.

„Na viděnou,“ rozloučila se a jedním plyným pohybem nasedla do auta.

Terénní vůz zahrabal a zprudka se rozjel, ve šterku zanechal sytě hnědé koleje. Range rover zmizel v březové aleji a já se zhluboka nadechl očištného zářijového vzduchu. Do slova a do písmene jsem dýchal úlevou.

Za jiných okolností, v jiném čase.

Možná.

Teď ale ne.

Policajti zazvonili u dveří, zrovna když jsem vestoje před televizí jedl weatabix. Televize hrála, ačkoliv jsem se na ni neřádal.

Představili se jménem, řekli, že jsou z kriminálky, a požádali o svolení jít dál. Neřekl jsem nic, bylo mi třináct a měl jsem plnou pusku studeného mléka a rozmáčených křupinek.

Policajti nečekali, než polknu. Vešli dovnitř a pokračovali do obývacího pokoje. Požádali mě, ať si sednu.

Oba měli na sobě oblek a úzkou kravatu s povoleným uzlem. Dívali se na mě smutně. Pod očima jim visely modrofialové pytlíky, těžké a nateklé. Chvilí jsme seděli mlčky a pak se mě zeptali, jestli mám nějakého blízkého příbuzného, kterému by se dalo zavolat, aby přišel.

Mámu, odpověděl jsem.

Někoho jiného, řekl policajt. Měl zažloutlé zuby.

Zavrtěl jsem hlavou.

Tátu? zjišťoval druhý. Tak vysoké a nablýskané čelo jsem ještě nikdy neviděl.

Zavrtěl jsem hlavou.

Tetu? Strejdu? Babičku? Dědu?

Vrtěl jsem hlavou. Byli jsme s mámou jen dva. Nic nám nechybělo.

Zavolám na sociálku, řekl žlutozub bleskounovi. Zvedl se a odešel do kuchyně zatelefonovat.

Seděli jsme s bleskounem mlčky. Žlutozub za zdí co-
si mumlal. Vrátil se a kývl na kolegu. Bleskoun si od-
kašlal, i když neměl proč.

Tvoje matka zmizela, oznámil mi.

Ne, řekl jsem.

V ústech jsem najednou cítil ostrou kyselost a odpor-
ně zteplalé mléko.

Odvezeme tě teď s sebou. Musíme si promluvit.

Na policejní stanici vedle mě seděla žena s modrým
šátkem kolem krku. Jinak v čistě bílém. Obličej, vlasy
i oděv v různých odstínech bílé. Občas mi položila
ruku na rameno. Ruka mi připadala cizí. Nebyla má-
mina.

Policajti se ženy zeptali, jestli můžou pokračovat ve
výslechu. Žena se mě dotázala, zda nejsem unavený.

Odpověděl jsem, že ne. Chtěl jsem zpátky mámu.

Všechny otázky se týkaly jí.

Jak jste v poslední době žili?

Scházela se matka s někým?

Měla matka přítele?

Nevyhrožoval někdo matce?

Vídal jsem kolem mámy nějaké muže?

Znal jsem je?

Byla matka šťastná? Normální? Veselá? Smutná?

Jak se matka ráno oblékla? Co říkala, než odešla do
práce? Jak řekla to, co řekla? Mluvila někdy matka o li-
dech, s nimiž se scházela? A jestli mluvila, vzpomínám
si na někoho konkrétně?

A tak dále.

Uplynuly týdny. Policajti se střídali, ale otázky zů-
stávaly stejné.

Uplynuly měsíce a třebaže otázky nadále zůstá-
valy stejné, přicházely méně často. Potom skončily
úplně.

Bylo mi třináct.

Pochopil jsem, že policie nikdy neobjasní, kam se máma poděla.

Věděl jsem to celou dobu.

Usedlost Kalmela stála na břehu moře, čtyřidevadesát kilometrů západně od Helsinek, v místě, které se roku 1850 komusi zalíbilo. Patřily k ní pozemky o celkové výměře dvou set šestnácti hektarů, půlku tvořily polnosti. Druhou polovinu zabíral les, udržovaný i neudržovaný. Z kilometr dlouhého břehu bylo odlesněno něco přes desetinu, asi sto dvacet metrů na východním okraji statku. Při pohledu z dlouhého mola směrem na západ byly vidět stovky metrů kamenitého a členitého pobřeží. Přinejmenším ve dvou místech se zvedaly dvě strmé, červenošedé skalní stěny.

Obytná budova usedlosti vyrostla v místě, kde se terén vyvyšoval nad krajem. Žlutý dům vévodil okolí a na vrcholu kopce vypadal jako velké, žluté slunce, jež v bezmračný den vystoupá vysoko nade vše. Patřila k němu také hospodářská budova s garážemi, dům pro hosty, lodní kůlna a sauna na břehu.

Polnosti si vzal do pronájmu místní zemědělec. V září holá a pichlavá pole odpočívala a za denního jasu, podle postavení slunce na obloze, vypadala buď nazlátle žlutá, vyšeptale hnědá, nebo plstnatě šedivá. Na jaře na nich opět vyraší žito, oves, cukrová řepa a brambory.

Lesů bylo dost na všechny strany, i takhle na podzim překvapovaly temností a hustotou.

Obytná budova prošla rekonstrukcí na počátku tisíciletí. Za hlavní barvu majitel zvolil přitlumenou světlou žlut, již krásně zdůrazňovaly bílé okenní rámy a sloupy o tloušťce boxerských pytlů u vstupních dveří. Zrekonstruovaná budova měla dvě podlaží, osm místností a kuchyň. Přízemí bylo společným prostorem. Dominoval mu velký a světlý sál, kam majitelé napoprvé uvedli každého přichozího, včetně mě. Na

sál navazovala jídelna a za ní, skrytá před pohledy, se nacházela kuchyň. Kuchyň se spižírnou a skladovými komorami zabírala podstatnou část přízemí.

V přízemí také nechyběla knihovna, zařízená bytelnými koženými křesly v anglickém stylu, barem a tmavými knižními regály s prosklenými dvířky podél obou delších stěn. Knih bylo hodně, většinou starých.

V horním patře byly všechny ložnice. Největší pokoj vznikl spojením tří bývalých ložnic. K velké ložnici přiléhala koupelna odpovídajícího měřítka. Uprostřed horního patra byl obývací pokoj, jakási zmenšenina přízemního sálu, a dvoukřídlovými dveřmi se z něj vycházelo na balkon.

Balkon nabízel výhled na moře. A také byl odsud vidět hladký trávník a udržované okolí: řady vzpřímených jalovců, staré pokroucené javory s červeným a žlutým listím, vpravo lodní kůlna a bílá patnáctimetrová loď u mola, vlevo hnědá, prkny obitá sauna s terasou a hned vedle úzké koupací molo určené pro rychlé smočení.

Z balkonu se dalo zjistit i leccos dalšího. Nikde žádní sousedé. Jediným společníkem byl vítr. Ať se člověk vydal v okolí usedlosti kamkoliv, vítr mu čechal vlasy, šuměl v korunách lesního porostu a foukal slanou, vábnou vůni moře do každého místa, i dovnitř. Jakmile vítr občas zeslábl nebo se zcela utišil, rozhostilo se podivuhodné ticho. To mohl narušit jen člověk.

Stálí obyvatelé byli dva: kuchařka Enni Salkolová a já. Mezi námi dvěma zavládlo jakési porozumění a přátelství. Možná to bylo cosi instinktivního; nahlas nevyslovená myšlenka, že my jsme tu na práci – na rozdíl od těch, kteří tady bydleli nebo sem přijížděli na návštěvu; že existují *oni* a *my*, a tenhle rozdíl postavil Enni a mě na stejnou stranu barikády.

Druhý večer po mém příjezdu, poté co jsem celý den pracoval venku v chladném větru a za šera se vracel přes

dvůr do svého příbytku, na mě Enni křikla a pozvala mě do kuchyně na večeři. Podlouhlé tenké krajíčky žitného chleba, na nich máslo a gravírovaný síh a také kvalitní vyzrálý ementál a k tomu trpká jablíčka z vlastní zahrady. Byl jsem vyhladovělý. Povídali jsme si trochu o práci a stejnou měrou i o počasí, ale především jsme jedli. A mlčenlivé ticho jsem věru nevnímal nijak zle. Kdykoliv jsem od jídla na Enni vzhlédl, usmála se na mě a jen se zeptala, jestli chci přidat. Přidal jsem si.

Stál jsem na balkonu a díval se na moře. Rozprostíralo se přede mnou modře a hladce a budilo dojem, že by se po něm dalo chodit. Na holém předloktí jsem cítil zářijový vítr. Překontroloval jsem ještě opravená podlahová prkna, jestli se někde neprohýbají, nevržou nebo neskrípou, když se na ně stoupne. Abych podlahu srovnal, vypodložil jsem předtím poškozená místa malými klínky nebo seřízl a patřičně zabrousil. Zdálo se to dobré. Nečekal jsem, že tady venku bude někdo trávit podzimní víkend, nicméně tenhle drobný, úspěšný počín mě potěšil.

Zavřel jsem dveře na balkon a šel dovnitř, popadl jsem brašnu s náradím do pravé ruky a sešel po schodech do přízemí. Nejprve jsem zamířil přes dvůr do kůlny na náradí, tam jsem odložil brašnu, a pak na opačnou stranu budovy, kde jsem bydlel.

Do svého bytu v patře jsem měl vlastní schodiště. Dveře jsem nezamykal. Neviděl jsem důvod. Měl jsem velmi málo věcí a jestli z toho něco mělo cenu, tak jedině pro mě. Těžké pracovní boty jsem si vyzul u dveří, uvařil si dočerna praženou kávu a namazal si dva krajíce tmavého chleba králičí paštikou od Enni.

Seděl jsem u okna a pozoroval tlustostěnnou vázu na parapetu, jak se v jejích jednoduchých tvarech a na nerovném, drsném povrchu znásobuje zesláblé, zašedlé podvečerní světlo.

Prosinec 1993 – červenec 2003

Dříve jsem tomu vůbec nevěnoval pozornost.

Když jsem procházel malým bytem k oknu v obývacím pokoji, cítil jsem v zádech pohled sociální pracovnice.

Mámin a můj byt šel do prodeje. Mnohokrát a rozličným způsobem mi někdo tvrdil, že v něm nemůžu bydlet sám. Řekli mi, že mi je teprve třináct a potřebuju kolem sebe lidi, kteří se o mě postarají. Neprotestoval jsem. Sice jsem si myslel něco jiného, ale pochopil jsem, že protesty by nepřinesly žádný užitek. Po mámině zmizení dostalo všechno neodvolatelný a nevyhnutelný ráz. Jako by mezi tím, co bylo dřív a co teď, vyryla nějaká těžká, nesmlouvavá ruka tlustou čáru a proti její síle malý kluk nic nezmohl.

Sociální pracovnice šla do kuchyně. Vzal jsem do ruky vázu a uvědomil si, že ji občas držela v ruce i máma. Možná ji dostala od své matky, o níž jsem stejně jako o dalších příbuzných nevěděl vůbec nic. Anebo ji máma někde našla a přinesla domů. Každopádně ji obemykaly máminy ruce. Zašel jsem si do svého pokojíku pro tričko a vázu do ní zabalil.

Zeptal jsem se sociální pracovnice, jestli bych mohl zůstat na jednu noc doma.

Ne, to není možné.

Chvilí jsem se jí díval do očí. Viděl jsem, že mě lituje. Všichni mě litovali. Jenže to mi mámu nevrátilo ani ne-vysvětlilo, kam se poděla.

Vrátil jsem se do svého pokoje. Byla to nejmenší místnost v našem malém bytě a byl to můj vlastní pokojík. Vzpomněl jsem si, jak mi máma kdysi řekla, že teď mám něco, co ona nikdy neměla. Viděl jsem tenkrát, že jí do očí stoupají slzy. Na slzy vždycky nějak došlo. Zvláště tehdy, když mluvila o svém životě, než jsem se narodil. Říkala, že jí přináší obrovské štěstí, že mi může tohle poskytnout. Tehdy jsem si myslel, že mluví jen o mém pokoji.

Otevřel jsem zásuvky poškrábaného stolu, který jsme koupili v bazaru. Byly plné věcí. Hraček, kreseb, sbírek, tužek, gum, časopisů, všeho možného, co jsem našel a dovlekl domů. Těžká ruka mezitím dorazila i sem. Uvědomil jsem si, že už nejsem ten kluk, který kreslil tyhle obrázky, četl tyhle časopisy, hrál tyhle hry. Byl jsem někdo jiný. Mé dřívější já odešlo tam, kam odešla i moje matka.

V mámině pokoji jsem si sedl na kraj postele. Pokoj voněl mámou a každý předmět vypadal, že ho máma každou chvíli vezme do ruky. Věci se už daly do pohybu: vznášely se ze stolu, seskakovaly z ramínek, zvedaly se ze země. Nevěděl jsem, co bych měl dělat. Myšlenka, že máminy věci někam zmizí, mi připadala jako druhé zmizení. Zároveň jsem pochopil, že tohle všechno nemám jak s sebou odvézt. Vlastně ani podstatnou část.

Rozhlédl jsem se kolem sebe.

Na černém, ozdobně tepaném rámu zrcadla zůstaly uchycené dvě bílé, na prst široké stuhy. Vybavilo se mi, jak je máma připevňovala k tepaným girlandám,

a vzpomněl jsem si na příběhy, které se k oběma mašlím pojily. Tu první, blíž k zrcadlu a na kovovém rámu výš, uvázala sama máma. To jsem poznal lehce. Kličky byly rozverné a pevné. Při pohledu na mašli jsem viděl práci máminých rukou a prstů.

Podařilo se mi mašli sejmout z rámu, aniž bych ji rozvázal. Ta druhá mašle se k nám prý dostala spolu s čokoládovým dortem. Nešlo o ledajaký dortík, tvrdila máma, ale o dortík z cukrářské dílny k jmeninám, který jí věnoval důležitý člověk v důležitém okamžiku. Což mašli dodávalo na výjimečnosti. Ta mašle podle mě vždycky vypadala výstředně, třebaže byla ze stejného materiálu a hýřila kličkami jako ta, co vázala máma. Tahle mašle však byla oproti mámině mohutnější a kliček měla dokonce čtvero. Při bližším pohledu jsem viděl, že uzel byl jiný, než u mašli běžně bývá. Byl utažený a na dotek tvrdý jako kámen. Vznikl v prstech někoho jiného. Stáhl jsem ji z černého tepaného rámu, sevřel v pěsti a odešel jsem s oběma mašlemi zpátky k parapetu. Vhodil jsem mašle do vázy a vázu si strčil do podpaží.

Zeptal jsem se sociální pracovnice, kam se máminy věci odvezou.

Určitě tam, kde jim bude dobře, řekla.

Když tam bude dobře, můžu tam taky?

Pracovnice se snažila, seč mohla, ale úsměv nebyl opravdový.

Tak jsem to úplně nemyslela, pronesla.

Nic jsem neřekl. Věděl jsem, že *to tak úplně nemyslela*. Pracovnice vycouvala ze dveří pokoje.

Tyhle věci mámu nenahradí. A máma se nebude zlobit, když si toho nevezmu s sebou moc. Bylo mi třináct, ale došlo mi, o co jde.

Bez velkých zavazadel se cestuje snáz.

V průběhu příštích let jsem se naučil i něco jiného.

Přestal jsem mámin osud nazývat zmizením. Nikdo nezmizí na spoustu let, aby se posléze vrátil živý. Nic takového se nestává. Moji mámu zavraždili.

Hned po návratu z vojny jsem si v helsinské čtvrti Sörnäinen pronajal garsonku o ploše sedmnácti metrů čtverečních a nastoupil do práce jako tesařský pomocník. Práce se mi líbila a měl jsem rád tesařského mistra, který se jmenoval Kauko Ranne. Byl o hlavu menší než já, pracoval od časného rána až do pozdního večera a fandil mi.

„Až budeš tyhle věci umět líp než já, tak budu mít své uděláno,“ prohlásil Kauko Ranne. „Nikdo nechce být věčně pomocník, každý chce pracovat samostatně.“

Dělávali jsme dílčí zakázky a prováděli samostatné rekonstrukce bytů. Ranne byl náročný a dobře platil.

Jednoho parného, nehybného letního večera jsem si pustil televizi. Chvilku předtím jsem ve sprše ze sebe smyl stavební prach, pak snědl polévku s masovými knedlíčky a přesunul se na rozkládací pohovku, že si vypiju kávu.

V Aktualitách říkali, že uplynulo takřka deset let, co země klesla na samé dno velké krize. Padaly zmínky o těch, jež krize smetla, a vedly se rozhovory s těmi, kdo krizi přečkal. Jedním z těch úspěšných byl investor Henrik Saarinen.

Redaktorovi v silném větru povlával šos saka a krátké, jemné vlasy mu trčely každý jiným směrem; stál zády ke dveřím, jež vedly do helsinské kanceláře Saarinenovy investiční společnosti na Jižní Esplanádě. Redaktor zrekapituloval, co Saarinen vlastní: pětinu mediální společnosti, téměř pět procent potravinářského gigantu a různě vysoké podíly v deseti středně velkých finských firmách.

Po přesunu dovnitř mu Saarinen poskytl rozhovor v příjemně působící jednací místnosti, která připomí-

nala spíš pánský salonek před sto lety než něco, co by budilo dojem moderního kancelářského designu. Na zdi za Saarinenem visel obraz od uznávaného finského malíře, ženy v zacházejícím slunci, na cestě z pole do svých chalup, v pozadí rudofialová zář nad obzorem. Ženy na plátně měly vyhublé, ušpiněné tváře a v rozedraných hadrech vypadaly ubité a k smrti utahané. Henrik Saarinen se opíral pravým loktem o bytelnou opěrku kožené pohovky a usmíval se.

Jak se dává najevo zároveň přátelská vstřícnost i naprostá nesmlouvavost?

Na to bylo třeba zeptat se investora Henrika Saariena. Věkem se blížil k šedesátce a tvářil se, že právě tehle věk i vlastní velikost mu dělají dobře. Byl velký, to v každém smyslu. Modrošedý oblek s úzkým proužkem, bílá košile a žlutá kravata se zlatým nádechem ho tísnily i navzdory tomu, že si je určitě pořídil na míru. Jeho tmavým a šedivým vlasům se dostávalo přesně té péče, aby vypovídaly o movitosti a moci majitele. Lehce odulé tváře měl buď zlehka opálené, nebo od přírody nažloutlé. Chladný pohled modrých očí zjemňovaly kulaté brýle, což byl rovněž záměr. Kdykoliv se ho redaktor na něco zeptal, Saarinen jako by očima vyjadřoval jakési pohrdání. Ale protože odpovídal zdvořile, rozumně a obratně, vyvolával dojem muže, jehož slova se neustále vykládají nesprávně, ale který ve skutečnosti chce dobro a také dobro koná, navíc nezištně.

Saarinenovo charisma zabralo i na redaktora. Rozhovor, ač začal ostře, se s položením čtvrté otázky změnil ve schůzku s fanouškem. Saarinen předložil vlastní verzi tématu krize, mluvil o své úspěšnosti a o tom, jak učinil dle svého názoru skvělá a moudrá rozhodnutí nejen pro sebe, ale i pro dobro celé finské ekonomiky, protože spoléhal na sebe a nechal se vést neviditelnou rukou.

Jistě, o existenci Henrika Saarinena jsem věděl dlouho. Znali ho všichni. Zejména moje máma. Pracovala totiž ve firmě, kterou Saarinen vlastnil.

Nabyl jsem pocitu, jako bych sledoval i něco jiného než rozhovor. Nejprve se moje pozornost upnula na ruce. Na ruku, která spočívala na opěrce pohovky, i na tu druhou, která uměřeně podtrhovala pronesená slova a vybízela diváky, aby porozuměli a uvěřili. Na těch rukou cosi bylo. Ne přímo povědomého, ale přesto cosi. Stejně tak na rtech, které jsem pozoroval a nevnímal už slova. A protože jsem neposlouchal jednotlivá slova, začal i hlas znít, jako by někdo mluvil hned vedle a přitom ke mně natáčil hlavu.

Odložil jsem šálek kávy vedle pohovky na dřevěnou podlahu, naklonil jsem se dopředu a díval se na Saarinenuv obličej. Vyplňoval teď celou jedenadvacetipalcovou obrazovku mé televize. Snažil jsem se porozumět, co že to ve vráskách na tvářích a v tmavých, pod vrstvou mejkapu dočasně neviditelných váčcích pod očima vlastně je, že jsem to dosud nezaregistroval. Proč ve mně tvar jeho obličej a to, jak svíral či rozvíral úzké, přísné rty, vyvolávaly pocit, že jsem vstoupil do temné komory, kterou musím projít, abych se dostal ven na denní světlo.

Záběr kamery se rozšířil a já jsem opět uviděl jeho ruce. Levou ruku. Tu, která střídavě ležela na klíně nebo otvírala ve vzduchu významy a zvala k poslechu. Saarinen vztyčoval jeden prst po druhém, zatímco vypočítával své skutky. Dotyk silných prstů, určených k jiným účelům než pro čistou práci v kanceláři, jsem téměř cítil ve vlasech, na temeni a na ramenou.

Samotný rozhovor skončil.

Redaktor ještě doplňoval informace o Henriku Saarinenu, jehož kamera mezitím zabírala v celé jeho velikosti. Saarinen přecházel po jednací místnosti vy-

zdobené hodnotným uměním a rozmlouval s někým třetím. Na obrovitého šedesátníka měl lehký, pružný krok. Nečišela z něj žádná tloušťkovská těžkopádnost ani topornost úměrná věku nebo potíží s koleny a kyčlemi.

A když se Saarinen otočil – redaktor svou reportáž zrovna uzavíral výčtem Saarinenových koníčků, mezi nimiž uvedl výtvarné umění, kulinářství a hony –, já jsem vkročil do temné komory, kterou jsem před chvílí instinktivně vytušil. Saarinenův pohyb nebyl ostrý ani rychlý ani nebudil pozornost jiným způsobem. Byl prostě rozpoznatelný. Tak rozpoznatelný, že jsem ve tmě neviděl nic jiného než Saarinenů a jeho opálenou hlavu porostlou tmavošedivými vlasy. Hlava mluvila. Hlas přicházel zblízka, hned odvedle, a přesto jsem neslyšel, co říká.

Vypnul jsem televizi, seděl jsem na místě a usilovně jsem se snažil vyjít z oné tmavé komory, kterou stvořila má mysl, a vrátit se do slunného letního večera.

Uvědomil jsem si, že se něco stalo. Zažil jsem něco jedinečného. Zjevilo se mi to, co jsem už věděl nebo jsem vědět měl.

Září 2013

Zabouchl jsem dveře a zůstal stát na podestě. Na střeše hlavní budovy seděly bez sebemenšího pohybu dvě boubelaté vrány. Na pozadí šedivé oblohy vypadaly jako siluety vystřižené z černé lepenky a podobné těm, které si lidé kdysi kupovali na poutích a věšeli na zeď, aby všem ukázali, co ostatní beztak věděli: jak zvěčněná osoba vypadá z profilu. Podzim pohltit krajinu do své chladné náruče. Poslouchal jsem větrné poryvy ve vysokých smrcích a břízách kolem dvora. Vzduch byl řídký, svěží a s nepatrnou příměsí pryskyřičné, nasládlé vůně.

Opět jsem nabyl pocitu, jako bych vkročil do jiného času, do jiného světa. Nikdy jsem nežil mimo Helsinky, o to víc jsem se ve městě stěhoval. Nejprve dětství s mámou v Pihlajamäki, po mámině zmizení dětské domovy v Hermannin, Lassile, v Malmi a nakonec v Laajasalo u Reija a Sinikky. To byl postarší manželský pár, jejich vlastní děti už odešly z domova a oni ještě chtěli pomoci někomu méně šťastnému. Tomu místu jsem se naučil říkat domov. Už jen kvůli Reijovi a Sinice. Když před třemi čtyřmi lety zemřeli v rozpětí jediného ro-

ku – Sinikka na rakovinu a Reijo žalem –, měl jsem pocit, že jsem o rodinu přišel už podruhé.

Po ukončení gymnázia a po návratu z vojny jsem se přestěhoval do Sörnäinenu. Nejprve jsem zkoušel něco studovat, ale protože jsem se nedokázal do ničeho pořádně zabrat, nastoupil jsem do učení na tešaře. Po Sörnäinenu následovalo Meilahti a po něm Alppila, kde jsem bydlel na dvou různých adresách. A z té druhé jsem přijel sem. Když jsem naposledy zabouchl dveře své garsonky na Inkoonkatu, dospěl jsem k závěru, že tím asi končí jedna životní etapa, tak či onak.

Odjezd z Helsinek však nebyl tím prostým a jednoznačným opuštěním hnízda, jaké jsem si kdysi naplánoval. Láska odjezd ztíží a zamotá. Pořád jako bych měl s sebou Miiu a naše poslední setkání, kdy jsme se zároveň rozešli.

Kéž bych to dokázal líp, kéž bych dokázal zlomit srdce jen sobě!

Miie se na obličejí střídal údiv a zloba.

„Nechápu,“ prohlásila.

„I já sám to jen těžko chápu...“

„Tak jsem to nemyslela, ty samolibý, sebestředný panáku. Já samozřejmě chápu, co máš za lubem. Nechat mě. Na tom není nic nejasného. Já chci říct, že nechápu, proč jsi mi nejdřív dával najevo, že jsem to nejdůležitější, co tě kdy potkalo.“

„Vždyť je to pravda,“ bránil jsem se. „Jsi nejdůležitější člo–“

„Sklapni,“ obořila se Miia tiše. Hlas měla hebký jako den za oknem. Jasně, máslově žluté slunce nad Torkkelinmäki sálalo letním žářem. Z okna garsonky, kterou Miia obývala, jsem viděl partičky popíjející v parku, pejskaře a lidi na letní procházce. Zdálo se, že všichni mají spoustu času. „Drž radši zobák, Aleksi.“

Žena sedící u stolu byla tak krásná, že mi při pouhém pohledu na ni pukalo srdce. Miia Hietalová, učitelka základní školy, výška 159 centimetrů, trochu širší pánev, kulatý obličej, usměvavá, povídavá ústa. Žádná modelka ani misska, ale svou osobitostí svůdná a v mých očích nejkrásnější žena ve městě. Byla také tím nejlepším, co jsem za dvacet let zažil. Jenže já jsem měl svou minulost a také jsem měl budoucnost a oboje bylo stejně těžké vysvětlit.

Prostě jsem nedokázal říct, jaký je to pocit, ztratit matku ve třinácti. Neuměl jsem popsat, jaký je to pocit, nést v sobě takovou zátěž dvacet let, jaké myšlenky to vyvolává, jak moc to všechno ovlivní. A nemohl jsem říct, co s tím hodlám v nejbližší době udělat. Nemohl jsem jí říct, že jsem se nechal zaměstnat na kalmelské usedlosti, nemohl jsem jí říct o Henriku Saarinenovi. Nebo jsem to jenom neuměl.

„Takhle to děláváš?“ zeptala se Miia. Hnědé oči se jí zaleskly, holá, opálená útla ramena se jí nadvzdela po obou stranách sytě rudého tílka. „Nakukáš ženským, jak jsou pro tebe důležité, i když to tak není? Ani se mi nechce věřit, že jsem mohla být taková naivka. Vždyť já už všechno slyšela a viděla, je mi dvaatřicet a nejsem žádná nepolíbená panna. Nemůžu uvěřit, že jsem ti, sama nevím jak, sedla na lep.“

Všechno, co jsem jí řekl, jsem myslel vážně. Že ona je to nejlepší, co mě kdy potkalo, že byla první, kdo mě naučil věřit sám sobě a věřit někomu jinému, věřit, že život s ženami není jen boj, jen kombinace sexu a hry kdo má navrch a že i já mám šanci na něco lepšího.

„Jednal jsem s tebou férově,“ řekl jsem, protože jsem nedokázal říct nic jiného.

„Férově?“ otázala se Miia a podívala se na mě. „Co ty tak víš o férovosti?“

Docela dost, pomyslel jsem si. Přinejmenším to, že ani ta největší férovost na světě ještě neznamená, že se člověk musí svěřit s každou, i tou nejtemnější myšlenkou.

„Miio...“

„Nech toho. Viděla jsem v tobě úplně jiného chlapa. Jinačího člověka. Toť vše.“

Chtěl jsem jí říct: to, co jsi viděla, byla pravda. Já takový chlap jsem. Přesně takový.

Bydlela v garsonce: jeden vysoký, světlý pokoj a mikroskopická koupelna. Nábytku poskrovnu, ale všechny kousky krásné, pečlivě vybrané. Tmavohnědý prádelník v selském starožitném stylu stál majestátně vedle mě, když jsem hledal, kam se postavit. Jelikož jsem žádné lepší místo nenašel, opřel jsem se o zed'. Stejně těžko se mi hledala i slova. V životě jsem se neocítl v takovéhle situaci. Jak bych mohl? Zároveň milovat i opouštět? Jediný člověk, kterého jsem kdy miloval, byla máma, a někdo mi ji vzal. Potom jsem už jediné toužil, nenáviděl a bojoval – a rozcházel se. Neuměl jsem to, nevěděl jak.

„Řekni mi na rovinu, o co jde. Dopřej mi možnost mít zlost a nenávidět, ale musím vědět, na co se mám zlobit a co mám nenávidět. Řekni mi, že sis našel jinou ženskou nebo jsi zjistil, že jsi víc na chlapy, nebo že jsi tajný agent, cokoliv.“

„Nic takového. Nemám žádnou jinou ženskou, kde-pak.“

„Jak dlouho spolu chodíme?“

„Šest měsíců a jedenáct dnů,“ řekl jsem.

Miia se na mě podívala. V očích se jí zračilo ještě tolik zuřivosti, kterou neměla kam napřít, že přebytečná část vytryskla a zmáčela jí oční koutky i letně opálené tváře. Jejich vůni a hebkost jsem miloval.

„Proč to takhle říkáš?“ zeptala se tiše.

„Co jako?“

„Prostě řekneš na den přesně, jak dlouho spolu chodíme, a přesto se chceš rozejít. Uvědomuješ si, jak šíleně to zní a jak šíleně si připadám?“

„Promiň.“

„Máš proč se omlouvat. Promiň, Miio, sice jsi ta nejlepší ze všech, ale já musím jít. Ježíšmarjá!“

Den venku za oknem přímo sálal, obloha se modrala od kraje do kraje, vyhlazená jako přebal knihy. Mladší muži leželi v parku do půl těla nazí. Pomyšlení, jak trávník chladí záda, mi připadalo lákavé a zároveň naprosto cizí.

„Co tě nutí?“ zeptala se Miia zničehonic a otřela si hřbetem ruky oční koutky. Viděl jsem, že jí na tváři ulpěla slza. Seděla si tam, jako by sama cítila smutek. Otázka mě uvedla do rozpaků. Tedy to, že jsem řekl něco, co tu otázku vyprovokovalo.

„No, já...“

Nemohl jsem říct, že se v nejbližších týdnech musím *nutně* odstěhovat do Kalmely; *nutně*, protože jsem si usmyslel zjistit, co Henrik Saarinen provedl mé mámě; *nutně*, protože jinak na celou věc nikdy nepřestanu myslet.

„Tak co tě nutí?“

„Prostě musím.“

„Když v tom tedy není žádná jiná ženská nebo tvoje divné choutky nebo to, že bys vstoupil do služby cizích mocností, tak to musí souviset s tebou samým. A já si bláhově myslela, že tě dobře znám. Ale dochází mi, že tě znám jen takového, jaký jsi teď, dneska. Rozumíš mi, co říkám?“

Samozřejmě jsem rozuměl. Naprosto systematicky jsem se bránil, vzpouzel a vyhýbal všem tématům, která se týkala mé minulosti, především rodinných vazeb. Neboli mé matky. Oficiální verze – ta, kterou jsem

řekl i Miie – zněla, že matka zemřela. To byla pravda. A pravdou bylo pochopitelně i to, co jsem řekl o svém otci: že o něm vlastně vůbec nic nevím.

„Ty přece nejsi bytostný lhář,“ řekla Miia.

I tohle jsem na ní miloval. Schopnost vidět, jaký opravdu jsem, co jsem zač.

„Miio,“ ozval jsem se.

Podívala se na mě.

„Odejdi.“

A tím to skončilo: tímhle posledním slovem, které mi Miia kdy řekla.

Sešel jsem po schodech dolů a zamířil k sauně. Dostal jsem k dispozici také čtyřkolku, ale tu jsem využíval jen občas. Pokud jsem s sebou nevlácel těžké nářadí a montážní potřeby, chodil jsem raději pěšky. Tak jsem to dělával vždycky. Chůze prospívá po všech stránkách. Člověk nikam nepřijde předčasně, ani omylem. Myšlenky se projasní, věci se srovnají do náležitých měřítek. Tělo se zbaví neklidu, mysl slepých uliček. Člověk se blíží krok za krokem jednak ke svému cíli, jednak k sobě samému.

Úzká písčitá cesta obcházela hlavní budovu a klesala k levému okraji travnaté plochy. Odtud pokračovala takřka po přímce dolů k mořskému břehu. Na břehu se stočila doleva a po dvaceti krocích končila u takzvané hlavní sauny. Roubenou, prkny obitou saunu postavili dávno před dnešními stavebními předpisy, stála tak blízko břehu, jak to jen fyzicky bylo možné. Kdyby ji někdo chtěl posunout byt jen o milimetr blíž k moři, musel by ji postavit po benátsku. Ačkoliv kůly zaražené do mořského dna byly i tady. Od sauny až nad hladinu moře vybíhala terasa, využívaná ke krátkým, neformálním oslavám. Sauna o velikosti menšího rodinného domku měla stejný světle žlutý nátěr jako

samotná usedlost, černou střechu a komín velký jako továrna.

Zkontroloval jsem saunu, umývárnu, obě šatny a velkou krbovou místnost. Její vysoká okna nabízela výhled na moře. Moře i obloha byly plné odstínů a hypnotického pohybu. Masou mračen procházely světlejší trhliny, které proudily po nebi jako řeky, klikatě a místy divoce. Moře vypadalo takřka černé a v příštím okamžiku neskutečně modré. Měnilo své tečkování jako živá bytost, která chvílemi kráčí doleva, chvílemi doprava.

Prohlédl jsem terasu stejně pečlivě jako saunu.

Takhle vypadala valná část mých povinností. Udržovat všechna místa v pořádku a postarat se o případné opravy. K větším opravám jsem najímal specialisty na konkrétní práce, úklid zajišťovala úklidová firma. Všechno, co bylo navíc a na co stačil čas, jsem dělal sám a rád. Potřeboval jsem čas, a ten jsem získal, když jsem plnil dobře své úkoly.

Když jsem kráčet z terasy k nedalekému lodnímu molu, voda pleskala o pobřežní kameny. U mola byly uvázány dvě lodě. Nejprve jsem pochopitelně viděl tu větší.

Byla bílá a překvapivě vysoká, její okénka černočerná. Z druhé strany mola byl uvázaný jednoduchý hliníkový člun se silným závěsným motorem. Prošel jsem kolem lodí až na samý konec mola. Pár desítek metrů od souše udělalo svoje. Vítr mě tu pozdravil pevnou rukou.

Koupací schůdky vedly do zdánlivě ledového moře. Molo se houpalo. Otočil jsem se směrem, odkud jsem přišel, zády k otevřenému moři. Usedlost stála na kopci pod nebem jako na obraze. Pohledem jsem sklouzl dolů k pobřežní čáře, kterou jsem si měřil metr po metru. Členitý, kamenitý břeh. A jen o pár metrů dál hustý les.

Vzápětí jsem mezi javory zahlédl pohyb a poznal vlasy. Stál jsem na špici mola, nechal jsem vítr, ať se mi opírá do zad. Čtyřkolka se zastavila na opačném konci mola, motor zhasl a brzy jsem slyšel a pod nohama cítil kroky na molu.

Amanda Saarinenová se mezitím převlékla. Vrátila se, ať už si zajela kamkoliv, vyřídila to rychle. Měla na sobě kombinézu a v levé ruce dlouhý prut a rybářskou brašnu. Nevěděl jsem, co je v dané situaci nepřípadnější – jestli Amanda v rybářském, nebo já tady, úplně cizí člověk. Amanda si zřejmě povšimla mého výrazu, protože řekla:

„Netvař se tak užasle. Chodím na ryby. Ty ne?“

„Ne,“ pronesl jsem tiše a snažil se rychle uvyknout představě o rybařící bohaté dědičce.

„A na lov chodíš?“

„Ne,“ zopakoval jsem a představil si Amandu s puškou v ruce. Ta představa byla překvapivě přirozená.

„Proč ne?“

„Nemám potřebu.“

„Zkoušel jsi to?“

„Ne.“

Kde bych asi tak střílel losy a líčil na pstruhy? V Pihlajamäki? V Sörnäinenu? Neřekl jsem jí, že většina lidí na světě se nerodí na vlastním břehu moře a s prutem za pět stovek eur v ruce nebo ve značkových botách za tisícovku a s nohou na plynovém pedálu range roveru.

V modrošedých očích se zablesklo. Černé vlasy byly tak husté, že i když se vítr zmocňoval vrchních loken a čechral je, zdálo se, že se z větší části drží na místě.

„Dneska fičí. Ale zítra by mělo svítit slunce,“ pronesla Amanda spíš pro sebe než pro mě.

„Doufejme.“

Stáli jsme na molu pár metrů od sebe. Amanda Saarinenová byla štíhlá a subtilní. Ostrý nosík, trochu

široká brada a světlé vrásky v očních koutcích. Dívala se mimo mě, na otevřené moře. Přemítal jsem zrovna, jak bych odsud co nejrychleji a nejzdvořileji vypadl, když se Amanda opět pohnula a řekla:

„Pomůžеш mi?“

Ukázala na loď. Postavil jsem se vedle ní, shýbl se a chytil lano, kterým jsem přitáhl člun blíž k molu. Jakmile se příd' takřka dotýkala mola, Amanda s brašnou i prutem skočila do lodi. Vláčně, jednolitě. Její plavné a neslyšné nalodění na mě chtě nechtě zapůsobilo. A chtě nechtě jsem musel uznat, že na Amandě je takových věcí víc. Například to, jak bez námahy udržovala rovnováhu. Odložila brašnu i prut, podívala se na motor a zasunula klíček. Já na ni pořád civěl.

„Ve vlastní lodi jsem jako doma,“ prohodila.

„To bych řekl.“

„Něco jsem zapomněla. Přidržíš mi člun u mola?“

Amanda vylezla ze člunu na molo stejně plynulou kombinací kroků a začala se hrabat v kapsách.

„Jestli to nakonec nebude támhle,“ pokývla k velké bílé lodi.

„Co potřebuješ?“

„Kudlu. Z nějakého důvodu není v brašně.“

„Copak je k rybaření nutná?“

„Na moři... Na moři člověk potřebuje všechno možné.“

„Ve čtyřkolce je sada náradí. Patrně se tam najde i kudla.“

Zašel jsem ke čtyřkolce a vytáhl ze zadní části malou brašnu. V brašně bylo něco málo rozličného náradí a také nůž se žlutou rukojetí v černém plastovém pouzdře. Odnesl jsem ho Amandě, která se znovu dívala na moře.

„Díky.“

„Rádo se stalo. Nezapomeň ho vrátit.“